

SAMLENOTAT

Klima-, Energi- og Bygningsministeriet
17. februar 2015

Rådsmøde (energi) den 5. marts 2015

Dagsorden	Side
1. Energiinfrastruktur: Udvikling og prioriteter	2
- <i>Præsentation fra Kommissionen</i>	
- <i>Politisk drøftelse</i>	
2. Energiunionen	6
- <i>Præsentation fra Kommissionen</i>	
- <i>Udveksling af synspunkter</i>	

1. Energiinfrastruktur: Udvikling og prioriteter

KOM-nummer foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

Der forventes på energirådsmødet den 5. marts 2015 en præsentation fra Kommissionen og en politisk drøftelse af europæisk energiinfrastruktur med fokus på udvikling og prioriteter. Den politiske drøftelse forventes at ske på baggrund af en meddelelse fra Kommissionen om status for gennemførelsen af målsætningen om opnåelse af 10-procentsmålet for grænseoverskridende forbindelser på elområdet (interkonnektorer) i 2020 med det formål at opnå et mål på 15 pct. i 2030. Energiministrenes drøftelse af energiinfrastruktur forventes at skulle forberede Det Europæiske Råds drøftelse af energiinfrastruktur på forårstopmødet i marts 2015.

2. Baggrund

Den fortsatte udbygning med el- og gasforbindelser mellem EU's medlemsstater er afgørende for at sikre et fuldt integreret og velfungerende indre marked. Nye udlandsforbindelser er endvidere centrale for at indpasse stadigt større mængder vedvarende energi og understøtte forsyningssikkerheden.

Det Europæiske Råd vedtog i februar 2011, at ingen EU-medlemsstater bør forblive isoleret fra de europæiske gas- og elektricitetsnet efter 2015. Denne beslutning er særligt møntet på medlemsstaterne i Østeuropa. Med forordningen om retningslinjer for den trans-europæiske energiinfrastruktur (vedtaget den 21. marts 2013) og den dertil hørende finansieringsdel (Connecting Europe Facility) er der skabt bedre rammer for en hurtigere udbygning af el- og gasinfrastrukturene i EU.

Det Europæiske Råd opfordrede i konklusionerne fra mødet den 20.-21. marts 2014 blandt andet til at intensivere indsatsen for en hurtig gennemførelse af samtlige foranstaltninger med henblik på at opfylde målet om at opnå sammenkobling af landene svarende til mindst 10 procent af den installerede elproduktionskapacitet for alle medlemsstater. Kommissionen blev senest i juni 2014 opfordret til at foreslå specifikke sammenkoblingsmål til opfyldelse i perioden indtil 2030 med henblik på at træffe afgørelse herom senest i oktober 2014 med særlig vægt på at forbedre sammenkoblingerne med de mere fjertliggende og/eller mindre velforbundne dele af det indre marked.

Konklusionerne fra Det Europæiske Råd den 23.-24. oktober 2014 understregede vigtigheden af det fuldt udfoldede og forbundne indre energimarked, samt at det ville være en prioritet at undgå ineffektive interkonnektorer. Der ville blive taget hastende forholdsregler for at opnå et minimum af 10 procent interkonnektivitet på elområdet inden 2020. Særligt fremhævedes de baltiske lande samt Spanien og Portugal som områder, hvor der var brug for en ekstra indsats. Kommissionen blev anmodet om at komme med forslag, herunder om finansiering inden for eksisterende budgetrammer. Det blev ligeledes konkluderet, at Kommissionen jævnlige skulle rapportere til Det Europæiske Råd om udviklingen med det formål at opnå et mål på 15 procent i 2030.

Målet for interkonnektion vil skulle nås gennem implementering af PCI-projekter (Projekter af Fælles Interesse). Medlemsstaterne og Kommissionen har ansvaret for at facilitere implementeringen af PCI-projekterne i disse særligt fremhævede lande. Såfremt det ikke herigennem lykkes at opnå 10-procentsmålet, vil der skulle identificeres nye projekter, og EU-finansiering af disse projekter skal stilles til rådighed. En ny runde med udpegning af projekter er påbegyndt, og en endelig liste ventes klar i slutningen af 2015.

Kommissionen forventes at lægge større vægt på at løse infrastrukturproblemer i bestemte dele af Europa ved et udvidet regionalt samarbejde under ledelse af Europa-Kommissionen. Her forventes de regionale grupper i henhold til infrastrukturforordningen at komme til at spille en central rolle.

Kommissionen har taget initiativ til at udarbejde en investeringsplan – den såkaldte Juncker-plan - der skal medvirke til at skabe vækst i EU ved at accelerere investeringer i infrastruktur, heriblandt på energiområdet.

3. Formål og indhold

På energirådsmødet forventes en præsentation fra Kommissionen og en politisk drøftelse af energiinfrastruktur med fokus på udvikling og prioriteter. Den politiske drøftelse ventes at ske på baggrund af Kommissionens forventede opdatering af, hvor langt medlemsstaterne er i forhold til implementering af 10-procentsmålet for el-interkonnektion samt 2015-målet om at ende isolering fra energinettet.

Det forventes, at der blandt andet vil være fokus på finansiering af projekter af fælles europæisk interesse samt energiinfrastruktur, herunder EU's netop vedtagne investeringsplans betydning for udbygning af europæisk infrastruktur (Junckers investeringsplan). Endvidere forventes der øget fokus på fremme af det regionale infrastrukturetsamarbejde i EU. Derudover forventes der fokus på 10-procentsmålet, 2015-målet og den næste PCI-liste, som er under udarbejdelse i de regionale fora under Infrastrukturforordningen fra marts 2013.

Den politiske drøftelse forventes at forberede Det Europæiske Råds drøftelse af energiinfrastruktur den 19.-20. marts.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Den politiske drøftelse forventes ikke at have direkte konsekvenser for dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Den politiske drøftelse medfører i sig selv ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

Statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser

Den politiske drøftelse medfører i sig selv ikke statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Den politiske drøftelse medfører i sig selv ikke administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Beskyttelsesniveauet

Den politiske drøftelse medfører ikke i sig selv konsekvenser for beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Samlenotatet er sendt i høring forud for møde i Klima-, Energi- og Bygningspolitisk Specialudvalg den 2. februar 2015. Følgende bemærkninger fremkom på mødet i specialudvalget:

Dansk Energi (DE) lagde stor vægt på rettidig udbygning af energiinfrastruktur, som fremmer de tre hovedformål for europæisk energipolitik (konkurrencedygtig energi, forsyningsikkerhed og bæredygtighed). DE fandt det vigtigt, at udbygningen sker i overensstemmelse med retningslinjerne for den transeuropæiske energiinfrastruktur, og de så ikke en målsætning i forhold til interkonnektorer som en dårlig idé. DE så gerne, at den kommende PCI-liste indeholdt et kabel mellem Danmark og UK, ligesom DE gerne så de interne nationale flaskehalse, f.eks. i Tyskland, adresseret, da disse på grund af priszonestrukturer udgør en væsentlig barriere for et fuldt integreret indre energimarked. Derudover ef-

terspurgte de en statusoversigt fra Kommissionen over de projekter på den første PCI-liste, der er forsinkede.

Dansk Industri fremførte, at de ikke så et problem med brugen af ordet markedsbaseret, og at over/underinvestering var vigtige parametre at have med.

Det Økologiske Råd (DØR) fremførte, at infrastrukturudbygningen ikke udelukkende sker på et markedsbaseret grundlag, da det er rammebetingelserne, der driver udbygningen. DØR var enig i, at der skal lægges vægt på fælles cost-benefit analyser i stedet for nationalt forskellige beregninger. DØR fandt, at man burde være varsomme med brugen af begrebet overinvestering, hvis ikke det ses i et langsigtet perspektiv, da infrastrukturudbygning har langsigtede perspektiver. DØR understregede behovet for at minde de andre medlemsstater i EU om, at det tager lang tid med etableringen af interkonnektorer samt fremførte, at man måtte se infrastrukturudbygningen i tæt sammenhæng med udbygningen af vedvarende energi.

Greenpeace støttede op om DØR's og VE's synspunkter angående infrastruktur. De understregede vigtigheden af også at se på nationale transmissionsforbindelser, så fokus ikke kun er på det internationale samarbejde. Greenpeace fremførte videre, at det handler om at optimere hjemlige tiltag med internationale tiltag. Det er ikke enten-eller, men både-og.

Landbrug & Fødevarer pointerede, at udbygningen af energiinfrastruktur er vejen til at fremme udbredelse af bedre og billigere vedvarende energi – også i Danmark. Landbrug & Fødevarer understregede, at det er vigtigt at fokusere på gasforsynings sikkerheden med tanke på den nuværende geopolitiske situation. Udbygningen af gasinfrastruktur måtte håndteres på en måde, så det ikke var fossil gas men andre typer gas, der flød gennem gasledningerne om 50 år.

NOAH støttede DØR og VE's syn på infrastruktur. Det blev nævnt, at de tidligere har været kritisk overfor elmotorveje, da NOAH hellere så udfordringen om forsynings sikkerhed adresseret regionalt.

Vedvarende Energi (VE) fandt, at der ikke kun skulle være fokus på elinfrastruktur, men også på gasinfrastruktur. VE fremførte, at de ønskede en mere klar afstandtagen i forhold til at give midler til gasinfrastruktur. De opfordrede desuden til, at ordet "effektiv" blev tilføjet til markedsbaseret tilgang.

Vindmølleindustrien bemærker, at udbygning med elinfrastruktur såvel i form af interkonnektorer (tilgængelige for im- og eksport), som i form af håndtering af flaskehalse internt i medlemslandene, spiller en væsentlig rolle for en omkostningseffektiv udbygning med vedvarende energi. Et element, der bør tages i betragtning ved udvælgelse af PCI-projekter er de enkelte infrastrukturforbindelsers bidrag til bedre udveksling af vedvarende energiressourcer, særligt i forhold til regional udnyttelse af havvindressourcer i Nord- og Østersøen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

På baggrund af drøftelserne op til og på Det Europæiske Råd i oktober 2014 må der forventes at være forskellige holdninger til hastighed og prioriteter for udbygningen af energiinfrastruktur.

For så vidt angår interkonnektorer har de lande, der karakteriseres som energiisolerede øer (bl.a. Baltikum og den Iberiske halvø), været stærkt optaget af en øget målsætning for sammenkoblingsmål. Navnlige har Portugal og Spanien haft vanskeligt ved at få lydhørhed hos Frankrig vedrørende behovet for yderligere sammenkoblingskapacitet, men der synes at have været fremdrift i dialogen på dette spørgsmål i den mellemliggende periode.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen lægger generelt stor vægt på rettidig udbygning af energiinfrastruktur i Europa til fremme af det indre marked, øge forsynings sikkerheden og fremme integration af vedvarende energi. Baseret

ikke mindst på de gode erfaringer med det nordiske el-samarbejde lægger regeringen vægt på at fremme regionalt samarbejde om energiinfrastruktur. EU-finansiering af infrastrukturprojekter er ikke nødvendigvis afgørende for, om forbindelserne bliver etableret, hvis bilaterale uenigheder er årsagen til den manglende udbygning, og regionalt samarbejde kan her spille en positiv rolle.

Regeringen lægger vægt på, at infrastrukturudbygningen primært skal finde sted på et markedsdrevet grundlag og i overensstemmelse med forordningen om retningslinjer for den trans-europæiske energiinfrastruktur, hvor PCI-projekter udvælges af regionale fora på baggrund af en fælles cost-benefitanalyse for at sikre, at der hverken over- eller underinvesteres i energiinfrastruktur. Underinvestering vil give ringere mulighed for udnyttelse af den vedvarende energi på europæisk plan samt påvirke forsyningssikkerheden og velfungerende markeder, mens overinvestering fører til omkostninger uden samtidig nytteværdi.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Energiunionen

KOM-nummer foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

På energirådsmødet den 5. marts forventes en præsentation fra Kommissionen og udveksling af synspunkter om den strategi og handlingsplan for etablering af en Energiunion, som Kommissionen forventes at fremlægge den 25. februar 2015. Det forventes, at Det Europæiske Råd skal tiltræde strategien på mødet den 19.-20. marts 2015.

2. Baggrund

På mødet i Det Europæiske Råd den 26.-27. juni 2014 blev det aftalt at etablere en "modstandsdygtig Energiunion med en fremadskuende klimapolitik", som en af fem strategiske prioriteter for EU i de næste 5 år.

Ideen med en Energiunion opstod oprindeligt med Jacques Delors forslag om et europæisk energifællesskab (2010) og udspringer af et ønske om at styrke EU's interne og eksterne energipolitik. Behovet for at skabe en mere sammenhængende europæisk energipolitik er sidenhen aktualiseret af den geopolitiske situation, den nyligt indgåede aftale blandt EU's stats- og regeringschefer om 2030-rammen for energi- og klimapolitikken og Juncker-kommissionens tiltrædelse.

Da kommissionsformanden omtalte Energiunionen i sin præsentation af de politiske retningslinjer for den nye Kommission den 15. juli 2014, lagde Juncker bl.a. vægt på behovet for at samle EU's ressourcer, kombinere infrastruktur, forene EU's forhandlingsstyrke over for tredjelande, diversificere energikilder og mindske energifafhængigheden. Derudover fremhævede Juncker ambitionen om, at EU forbliver førende inden for vedvarende energi, øger energieffektiviteten og fører an i kampen mod den globale opvarmning.

Næstformanden for Kommissionen med ansvar for Energiunionen Maros Šefčovič har fået i opdrag at etablere de strategiske rammer for Energiunionen, og han skal koordinere indsatser og samarbejdet mellem de 12 kommissærer, der vil blive involveret i arbejdet med Energiunionen.

I sin tiltrædelsestale præsenterede Šefčovič en Energiunion baseret på følgende fem elementer; 1) forsyningssikkerhed, 2) konkurrenceevne og gennemførelse af det indre energimarked, 3) begrænsning af energiforbruget via energibesparelser og energieffektivitet, 4) reduktion af CO₂ og 5) forskning og innovation.

3. Formål og indhold

Der forventes på energirådsmødet en præsentation fra Kommissionen og udveksling af synspunkter om den strategi og handlingsplan for Energiunionen, som Kommissionen forventes at fremlægge den 25. februar 2015.

Det forventes, at strategien både vil indeholde videreførelse af kendte politikker og initiativer samt nye initiativer. Det forventes endvidere, at de fem elementer, som Šefčovič redegjorde for i sin tiltrædelsestale den 20. oktober 2014, vil udgøre strukturen i den kommende strategi.

Strategiens initiativer inden for elementet **forsyningssikkerhed** kan bl.a. forventes at have fokus på implementering af EU's Forsyningssikkerhedsstrategi (KOM (2014) 330), diversificering af energiforsyningen, styrket koordinering af den eksterne energipolitik, tættere samarbejde med EU's nabolande bl.a. gennem styrkelse af Energifællesskabet samt styrkelse af EU's forhandlingsevne i forhold til leverandører fra tredjelande f.eks. gennem frivillig gasindkøb.

Inden for elementet om **konkurrenceevne og det indre marked** kan strategien forventes at have fokus på bl.a. fuld implementering af 3. liberaliseringspakke, vedtagelse af netregler, dvs. fælleseuropæiske regler for drift, planlægning og brug af de europæiske el- og gassystemer, tilvejebringelse af den nødvendige grænseoverskridende infrastruktur f.eks. ved implementering af infrastrukturprojekter af fælleseuropæisk interesse (PCI-projekter), øget regionalt samarbejde om bl.a. landenes tilgang til kapacitetsmekanismer, herunder ved krav til de lande, der måtte overveje indarbejdelse af et kapacitetsmarked, om ikke at gribe forstyrrende ind i det indre energimarked. Desuden forventes der et styrket fokus på detailmarkedet i forhold til smart grids og udrulning af intelligente elmålere.

Energiunionens tredje element, **begrænsning af energiforbruget via energibesparelser og energieffektivitet** forventes også at blive en vigtig del af det fremtidige samarbejde. Det forventes, at strategien inden for dette element især vil tage udgangspunkt i revisioner og mulige stramninger af allerede iværksatte initiativer som energieffektivitetsdirektivet, ecodesigndirektivet, energimærkningsdirektivet og bygningsdirektivet.

Strategiens initiativer inden for det fjerde element i Energiunionen, **reduktion af CO₂**, forventes at fokusere på de globale klimaforhandlinger, reform af EU's kvotehandelssystem, fortsat udbygning af VE, Carbon Capture and Storage-direktivet, politik for bæredygtige biobrændstoffer og bæredygtig biomasse og EU's fremtidige forvaltningssystem for 2030-målene.

Endelig er der Energiunionens femte element, **forskning og innovation**, hvor strategien især forventes at have fokus på implementering af EU's nuværende forskningsindsatser (Horizon 2020 og SET-planen).

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Udveksling af synspunkter om strategi og handlingsplan for Energiunionen har ikke umiddelbart konsekvenser for dansk lovgivning.

Statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser

Udveksling af synspunkter om strategi og handlingsplan for Energiunionen har ikke umiddelbart statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Udveksling af synspunkter om strategi og handlingsplan for Energiunionen har ikke umiddelbart konsekvenser for erhvervslivet.

Beskyttelsesniveauet

Udveksling af synspunkter om strategi og handlingsplan for Energiunionen skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Samlenotatet er sendt i høring forud for møde i Klima-, Energi- og Bygningspolitisk Specialudvalg den 2. februar 2015. Følgende bemærkninger fremkom på mødet i specialudvalget:

Dansk Energi støttede regeringens arbejde for, at Energiunionen bør fokusere på de langsigtede mål for en lavemissionsøkonomi samt på et effektivt og integreret indre energimarked. Dansk Energi bemærkede endvidere, at strategien for Energiunionen bør udarbejdes i tæt samspil med Kommissionens arbejde med 2030-forvaltningssystem, og at denne forvaltningsramme så vidt muligt bør indrettes til effektivt at fremme de fælles 2030-målsætninger. Endelig fremhævede Dansk Energi en ambitiøs strukturel reform af ETS, en snarlig indfasning af den foreslåede Markeds-Stabilitets Reserve (MSR) og fokusering på udbygningen af VE og EE som væsentlige elementer i Energiunionen.

Greenpeace beklagede, at Danmarks målsætning om 100 pct. vedvarende energi ikke var afspejlet i teksten og mente, at "vedvarende energi" burde være indeholdt i en af titlerne på Energiunionens fem elementer. Vedvarende energi var heller ikke direkte nævnt i beskrivelsen af forventningerne til Energiunionens fjerde element, "reduktion af CO₂". I teksten henvises til lavemissionsøkonomi og lavemissionsteknologier, som også understøtter CCS og atomkraft. Greenpeace mente, at Danmark skulle arbejde for en målsætning om 100 pct. vedvarende energi også på EU-plan.

NOAH fremførte, at markedet kun kan løse problemer, hvis der er en decideret politik. Det indre energimarked bør således ikke optræde som et mål i sig selv, men som et middel til at nå nogle mål. Klimaet bør i den sammenhæng være det vigtigste mål for Energiunionen.

Vedvarende Energi bemærkede, at der er stor sammenhæng mellem de fem elementer i Energiunionen, og at Danmark bør arbejde for, at de fem elementer ikke behandles isoleret, men bliver tænkt sammen.

Vindmølleindustrien bemærker, at regeringen bør fremhæve bidraget fra vedvarende energiresourcer til elementerne i Energiunionen, særligt i forhold til forsyningssikkerhed, dekarbonisering og forskning og udvikling. Vindmølleindustrien opfordrer til, at et tættere regionalt samarbejde om anvendelse af havvind fremhæves som et konkret deliverable i indsatsen mod en energiunion, ligesom fastlæggelsen af et effektivt og ubureaukratisk forvaltningssystem for 2030-målene skal stå centralt i udviklingen af energiunionen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Da strategien fortsat er under udarbejdelse, er der endnu ikke kendskab til medlemslandenes holdninger hertil. Det er dog vurderingen, at medlemslandene overvejende er positivt stemt overfor etableringen af Energiunionen baseret på de fem nævnte elementer.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter etableringen af en "modstandsdygtig Energiunion med en fremadskuende klimapolitik".

Regeringen lægger vægt på, at strategien for Energiunionen fokuserer på at realisere det langsigtede mål om en lavemissionsøkonomi i 2050 og adresserer eventuelle barrierer, der kan stå i vejen for realiseringen af dette mål. Regeringen lægger også vægt på, at Energiunionen fokuserer på at skabe et effektivt energimarked, der både kan styrke EU's energiforsyningssikkerhed, konkurrenceevne og bæredygtighed. EU's 2030-mål for CO₂-reduktioner, vedvarende energi og energieffektivitet tjener som vigtige skridt på vejen til at realisere dette mål.

Regeringen støtter Kommissionens sigte mod en mere integreret klima- og energipolitik, der tilstræber større sammenhæng og synergi mellem de forskellige elementer i energi- og klimapolitikken, herunder bedre koordinering med relevante politikområder (eksempelvis handels-, udenrigs-, transport- og landbrugspolitikken).

Med det langsigtede perspektiv for at nå klima- og energimålsætningerne for 2030 og 2050 in mente, mener regeringen, at Energiunionen skal:

- Sikre at det indre energimarked, som bør være kernen i Energiunionen, fuldt ud implementeres og styrkes yderligere for at fremme forsyningssikkerheden og sikre konkurrencedygtige energipriser. Styrket regionalt samarbejde, fremme af markedssignaler i el- og gasreguleringen og udbygning af energiinfrastrukturen med pligt til at holde forbindelserne åbne er væsentlige redskaber i den sammenhæng. Udviklingen af øget fleksibilitet på både udbuds- og efterspørgselssiden i navnlig elmarkedet er afgørende elementer i bestræbelserne på at absorbere betydelige mængder fluktuerende VE på omkostningseffektiv vis.
- Fortsat fokusere på reduktion af energiforbruget via energieffektiviseringer og udbygning af vedvarende energi som væsentligste midler til at nå EU's langsigtede energi- og klimamål. Et effektivt og ubureaukratisk forvaltningssystem til at sikre opfyldelse af 2030-målene vil i den forbindelse være helt afgørende, og det kan samtidig fremme fuld implementering af det indre energimarked.
- Gennemføre en strukturel reform af EU's kvotehandelssystem med henblik på at sikre et tilstrækkeligt prissignal som incitament til investeringer i vedvarende energi. Et væsentligt styrket kvotehandelssystem er centralt for EU's indsats for at opfylde de langsigtede klimamålsætninger.
- Styrke europæisk energidiplomati i lyset af de senere års geopolitiske begivenheder og den globale konkurrence om energiresourcer. En styrkelse af EU's eksterne energipolitik og partnerskaber og bedre koordinering af EU's eksterne energipolitik kan medvirke til at diversificere den eksterne energiforsyning, forbedre infrastruktur og afhjælpe afbrydelser i markedet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.